

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 347/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., vedených pod sp. zn. Rvp 6528/2010, Rvp 6545/2010, Rvp 6546/2010, Rvp 6547/2010, Rvp 6548/2010, Rvp 6549/2010, Rvp 6605/2010 a sp. zn. Rvp 6606/2010, zastúpenej advokátom Mgr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 CoE 99/2010-36 zo 6. mája 2010, č. k. 17 CoE/58/2010-30 z 30. apríla 2010, č. k. 13 CoE/116/2010-33 z 21. mája 2010, č. k. 13 CoE/84/2010-57 z 21. mája 2010, č. k. 12 CoE/115/10-29 z 19. mája 2010, č. k. 14 CoE/72/2010-44 z 19. apríla 2010, č. k. 16 CoE/101/2010-36 z 20. mája 2010 a č. k. 13 CoE/146/2010-40 zo 14. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. II. ÚS 347/2010, II. ÚS 348/2010, II. ÚS 349/2010, II. ÚS 350/2010, II. ÚS 351/2010, II. ÚS 352/2010, II. ÚS 353/2010 a sp. zn. II. ÚS 354/2010 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. II. ÚS 347/2010.

2. Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 3. augusta 2010, 5. augusta 2010 a 11. augusta 2010 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 CoE/99/2010-36 zo 6. mája 2010, č. k. 17 CoE/58/2010-30 z 30. apríla 2010, č. k. 13 CoE/116/2010-33 z 21. mája 2010, č. k. 13 CoE/84/2010-57 z 21. mája 2010, č. k. 12 CoE/115/10-29 z 19. mája 2010, č. k. 14 CoE/72/2010-44 z 19. apríla 2010, č. k. 16 CoE/101/2010-36 z 20. mája 2010 a č. k. 13 CoE/146/2010-40 zo 14. júna 2010.

Z obsahu sťažností vyplýva, že „sťažovateľka je právnickou osobou, založenou podľa slovenského práva; v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaobera inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov“.

Na základe zmlúv o úveroch poskytla sťažovateľka úvery vo výške 3 551,76 €. Zmluvy o. i. obsahovali ustanovenia týkajúce sa povinnosti dlžníka z tohto úverového vzťahu, t. j. povinnosť vrátiť sumu poskytnutého úveru a ďalšie poplatky. Dlžník bol povinný uhrádzať sťažovateľke poskytnutý úver v splátkach.

Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu, t. j. medzi sťažovateľkou a dlžníkom, dojednané v zmluve, že splnomocnený zástupca dlžníka, ktorý bol v zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, ktoré mu zo zmluvy o úvere vyplývajú, vykonať právne úkony, najmä podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu. Takáto notárska zápisnica má povahu exekučného titulu.

Keď dlžníci neuhradili dve po sebe idúce splátky, dostali sa do omeškania so splácaním úveru, čím sa stal úver okamžite splatný.

Následne boli s určeným splnomocneným zástupcom dlžníka spísané notárske zápisnice, na základe ktorých boli podané návrhy na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi.

Súdni exekútori následne na základe poverení udelených okresnými súdmi začali nútený výkon rozhodnutia – exekúciu.

Potom, ako sťažovateľka podala návrh na zmenu súdneho exekútora, okresné sudy exekúcie zastavili. V rozhodnutí uviedli, že nerozhodovali o návrhu sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora, keďže toto rozhodnutie by bolo nadbytočné a zastavenie exekúcie ex offo má pred ním prednosť.

Sťažovateľka sa proti uzneseniam okresných súdov odvolala.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací uzneseniami potvrdil napadnuté uznesenia okresných súdov ako vecne a právne správne.

V sťažnostiach sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom krajského súdu v označených veciach bolo porušené jej právo na ochranu majetku zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu. Súčasne žiadala, aby ústavný súd zrušil rozhodnutia, ktoré namieta, priznal jej finančné zadosťučinenie spolu v sume 25 299,62 €, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 6528/2010, Rvp 6545/2010, Rvp 6546/2010, Rvp 6547/2010, Rvp 6548/2010, Rvp 6549/2010, Rvp 6605/2010 a sp. zn. Rvp 6606/2010 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 347/2010 (Rvp 6528/2010), II. ÚS 348/2010 (Rvp 6545/2010), II. ÚS 349/2010 (Rvp 6546/2010), II. ÚS 350/2010 (Rvp 6547/2010), II. ÚS 351/2010 (Rvp 6548/2010), II. ÚS 352/2010 (Rvp 6549/2010), II. ÚS 353/2010 (Rvp 6605/2010) a sp. zn. II. ÚS 354/2010 (Rvp 6606/2010) spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. II. ÚS 347/2010 (Rvp 6528/2010), tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy

alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sťažnosťami podanými ústavnému súdu vyjadruje svoju nespokojnosť s uzneseniami krajského súdu č. k. 12 CoE 99/2010-36 zo 6. mája 2010, č. k. 17 CoE/58/2010-30 z 30. apríla 2010, č. k. 13 CoE/116/2010-33 z 21. mája 2010, č. k. 13 CoE/84/2010-57 z 21. mája 2010, č. k. 12 CoE/115/10-29 z 19. mája 2010, č. k. 14 CoE/72/2010-44 z 19. apríla 2010, č. k. 16 CoE/101/2010-36 z 20. mája 2010 a č. k. 13 CoE/146/2010-40 zo 14. júna 2010, ktorými podľa nej malo byť zasiahnuté do jej vlastníckeho práva, keďže týmito rozhodnutiami krajský súd potvrdil zastavenie už prebiehajúceho exekučného konania v prospech oprávnenej sťažovateľky, čím jej mal uprieť právo na vrátenie majetku od povinných (dlžníkov), ktorý im sťažovateľka poskytla.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej

spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd ako súd odvolací rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 Er/545/2005, Okresného súdu Revúca sp. zn. 3 Er 2579/08, Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 Er 1435/2004, Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 10 Er 80/2004, Okresného súdu Lučenec sp. zn. 19 Er 1747/2003, Okresného súdu Revúca sp. zn. 3 ER 1817/08, Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 Er 1467/2005 a Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 Er 1197/2005, ktorými vyhlásili exekúcie vedené pod sp. zn. EX 1220/05, EX 456/06, EX 3800/04, EX 2214/07, EX 2718/03, EX 3708/04, EX 3588/05, EX 3588/05 a sp. Zn. EX 2703/05 za neprípustné a zastavili ich, preskúmal a ako vecne správne ich potvrdil.

Z rozhodnutí odvolacieho krajského súdu vyplýva jeho stotožnenie sa s rozhodnutiami prvostupňových exekučných súdov, ktoré svoje rozhodnutie o zastavení exekučného konania založili podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase rozhodovania exekučných súdov (ďalej len „Exekučný poriadok v rozhodnom znení“) na neexistencii spôsobilého exekučného titulu z dôvodu zistenia, že tento odporuje zákonu. Podľa zistenia exekučných súdov totižto exekučný titul, ktorým bola v tomto prípade notárska zápisnica, nebol spôsobilým exekučným titulom v zmysle požiadavky § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku v rozhodnom znení, a to z viacerých dôvodov.

Podľa exekučného súdu notárska zápisnica predložená sťažovateľkou ako exekučný titul bola síce spísaná v mene povinnej splnomocnenom na podklade splnomocnenia udeleného mu povinnou, avšak toto splnomocnenie nespĺňalo základnú požiadavku podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého splnomocnencom nemôže byť ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami splnomocniteľa, pričom v danom prípade splnomocnenec nielenže uznal záväzok povinnej, ale bez splnomocnenia, resp. nad jeho rámec určil povinnej aj lehotu na jeho splnenie, čím konal bez splnomocnenia a v rozpore so záujmami povinnej), a keďže zmluva o úvere bola medzi sťažovateľkou a povinnou uzavretá podľa

Obchodného zákonníka, tak splnomocnenie udelené povinnou nespĺňalo ani požiadavku podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka (podľa ktorej môže byť uznaný iba v čase uznania existujúci určitý, čo do výšky, záväzok, pričom v čase udelenia splnomocnenia povinnou, ktoré bolo súčasťou už samotnej zmluvy o úvere, nebolo a ani nemohlo byť zrejmé, či v budúcnosti povinnej z tohto úveru vznikne dlh a v akej výške).

Obrana sťažovateľky proti rozhodnutiam exekučných súdov obsiahnutá v jej odvolaniach proti označeným rozhodnutiam bola založená predovšetkým na tvrdení, že preskúmaním exekučného titulu z hmotno-právneho hľadiska konali exekučné súdy nad rámec oprávnení daných mu Exekučným poriadkom, a tiež na tvrdení, že exekučné súdy preskúmavali exekučný titul potom, ako ho už raz právoplatne preskúmali, pričom ho odobrili tým, že exekútorovi už raz udelili poverenie na vykonanie exekúcie na základe tohto exekučného titulu.

Krajský súd v rozsahu svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu preskúmal v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov rozhodnutia exekučných súdov, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil, a tiež konštatoval, že exekučný súd má právo preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, nielen v štádiu konania pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, ale kedykoľvek v priebehu exekučného konania, a to na návrh účastníka konania, ako aj bez tohto návrhu.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno tak závery exekučných súdov, ako ani závery krajského súdu považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok porušenie základných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania.

Sťažovateľka svoju argumentáciu (tak pred krajským súdom, ako aj pred ústavným súdom), že exekučný titul, resp. jeho súlad so zákonom môže byť preskúmaný iba pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a nie aj v priebehu celého exekučného konania, odvádza zrejme z doslovného znenia ustanovenia § 41 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení, podľa ktorého „Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor

žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.“. Keďže Exekučný poriadok v rozhodnom znení na inom mieste než v citovanom § 41 ods. 2 vyslovene neupravoval povinnosť alebo právo exekučného súdu preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, sťažovateľka zrejme dospela k presvedčeniu, že exekučný súd po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie nemá už viac právo ani povinnosť skúmať zákonnosť exekučného titulu, na základe ktorého bolo toto poverenie vydané.

Ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že právny predpis, resp. jeho jednotlivé ustanovenia treba vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach, a nie izolovane. Záver krajského súdu o oprávnení exekučného súdu preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku a nielen v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení. Z ustanovenia § 57 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení napr. vyplýva viacero dôvodov, kvôli ktorým exekučný súd už začaté exekučné konanie zastaví, pričom viaceré z týchto dôvodov závisia práve od preskúmania exekučného titulu. Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez toho, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo v prípade, ak v už začatom exekučnom konaní zistí, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak v prebiehajúcom exekučnom konaní zistí, že právo priznané exekučným titulom dodatočne zaniklo [§ 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], pričom tento zákonodarcom explicitne nepomenovaný „iný dôvod“ sa môže týkať aj zistení týkajúcich sa exekučného titulu (napr.

ak si účastníci konania nesplnili povinnosť podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v rozhodnom znení a neoznámili, že práva a povinnosti priznané im exekučným titulom prešli alebo boli prevedené na iné osoby a pod.).

Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj na účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu (§ 58 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení).

Vzhľadom na skutočnosť, že Exekučný poriadok v rozhodnom znení pojednával o skúmaní súladu exekučného titulu so zákonom ako takým (t. j. či už so zákonom hmotnoprávneho charakteru alebo so zákonom procesnoprávneho charakteru), podľa názoru ústavného súdu tak exekučný súd môže exekučný titul preskúmať aj z hľadiska príslušných hmotnoprávných zákonných ustanovení a nielen z procesného hľadiska, tak ako to namieta sťažovateľka.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že rozhodnutím krajského súdu nemohlo žiadnym spôsobom dôjsť k porušeniu práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože krajský súd postupoval plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku v rozhodnom znení.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označila sťažovateľka, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že rozhodnutím krajského súdu jej bol definitívne znemožnený prístup k jej majetku, ktorý preukázateľne na základe zmluvy o úvere poskytla povinnej, ústavný súd na rámec uvádza, že sťažovateľka má k dispozícii aj iné právne prostriedky (napr. žalobu o plnenie), ktorými sa môže aj legálnou cestou domôcť svojho majetku, a tým aj ochrany svojho vlastníckeho práva.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010